

На основу члана 102. Закона о високом образовању ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 67/2019, 6/2020 – др. закони, 11/2021 – аутентично тумачење, 67/2021 – др. закон) и члана 55. Статута Географског факултета, Наставно- научно веће Факултета на седници одржаној 10. фебруара 2022. године доноси

ПРАВИЛНИК О СТУДИЈАМА

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим правилником уређују се организовање и извођење наставе на основним академским и мастер академским студијама Универзитета у Београду - Географског факултета (у даљем тексту: Факултет) правила студија, полагање испита, услови уписа одговарајуће школске године студија и друга питања везана за студије на Факултету.

Организовање докторских академских студија уређено је посебним општим актом Факултета.

Садржај студијских програма основних академских и мастер академских студија, циљеви, исходи студијских програма, списак предмета, број ЕСПБ, објављују се у посебној публикацији (информатору).

Права и обавезе студената уређени су Законом и општим актима Универзитета и Факултета.

Студенти се упознају са правима и обавезама на почетку сваке школске године.

Факултет је дужан да благовремено упознаје студенте са новонасталим правима и обавезама везаним за организацију наставе и испита.

Случајеви у којима се студенту може одобрити мировање права и обавеза уређени су Статутом Факултета.

О захтеву студента за одобравање мировања права и обавеза, уз који подноси одговарајуће доказе, одлучују продекан за наставу и Студентска служба.

II ПЛАН ИЗВОЂЕЊА НАСТАВЕ

Члан 2

Студије на Факултету изводе се према плану извођења наставе. Садржај, доносилац, разлози за промену плана извођења наставе и друга питања уређени су Статутом Факултета.

Календар испита саставни је део плана извођења наставе.

Распоред предавања, вежби и других обавеза и активности студената Факултет објављује најкасније недељу дана пре почетка наставе, на огласној табли и на интернет страници Факултета.

Распоред се објављује по годинама студија и студијским програмима.

Распоред часова наставе сачињава продекан за наставу и задужени запослени, водећи рачуна о равномерној оптерећености студената и предлозима предметних наставника. У случају спора у вези са предлозима предметних наставника, одлуку доноси декан.

Члан 3

Настава је јединствен процес који се обавља кроз следеће облике (предиспитне активности):

предавања,
вежбе,
семинарски рад, есеј, презентација,
теренска настава, стручна пракса,
провера знања (колоквијуми) и друго.

Наставници и сарадници Факултета су дужни да учествују у реализацији свих облика наставе, у складу са општим актима Факултета.

Студенти су у обавези да уредно похађају предавања и вежбе и испуњавају предиспитне обавезе, о чему се води евиденција.

Обавезна евиденција присуства студената свим облицима наставе врши се на начин који одреди катедра (прозивком, уписивањем на посебан списак, евидентирањем које спроводе сарадници у настави и друго).

Студенти који представљају Факултет на домаћим и међународним манифестацијама или учествују у раду органа Факултета, имају право на оправдан изостанак са свих облика наставе током трајања наведених активности.

Забрањено је предиспитне активности користити за политичке, верске и друге ванакадемске сврхе.

Наставници и студенти су дужни да се током одржавања свих облика наставе, као и на испиту, понашају на академски начин, уз међусобно поштовање интегритета и уважавање личности.

Нарушавање норми академског понашања је основ за покретање одговарајућих поступак пред органима Факултета и Универзитета.

Предавања

Члан 4

Предавања су основни и обавезан облик наставе за све студенте и вреднују се одговарајућим бројем предиспитних поена.

Предавања реализују наставници изабрани за одређену ужу научну област, којој припада дати предмет. Сарадници у настави и асистенти учествују у припреми предавања и могу присуствовати предавањима, а под надзором наставника могу одржати део предавања, као део припрема за наставни рад.

Предметни наставник дужан је да на почетку семестра, у првој недељи наставе, упозна студенте са садржајем предмета, динамиком извођења, методама рада, предиспитним обавезама студената, бројем и структуром потребних ЕСПБ, начином одржавања испита, начином оцењивања, начином формирања оцене, литературом, оквирним датумима одржавања колоквијума, теренској настави и другим неопходним информацијама.

Осим утврђеног садржаја предмета, предметни наставник може на предавањима саопштити и нова научна и стручна сазнања.

Шеф одсека односно катедре и предметни наставникодговорни су за правилну и доследну реализацију предавања.

У случају спречености, наставник који према распореду треба да одржи предавање, дужан је да међу наставницима на предмету нађе замену и да о томе обавести продекана за наставу.

Студент је обавезан да редовно похађа предавања.

Изузетно, студент може изостати са предавања због:

- учествовања у припреми и на спортским такмичењима, у статусу врхунског спортисте;

- стручне праксе у земљи и иностранству у трајању краћем од шест месеци;

- других оправданих разлога које утврди Наставно-научно веће.

Решење о оправданом изостанку студента са наставе, доноси продекан за наставу, на основу молбе и одговарајуће потврде односно документације. Решењем се уређује и начин надокнаде наставе.

Студент који је неоправдано пропустио предавања у обиму већем од 30% (пет изостанака) поново уписује предмет.

О извршавању обавеза студената у погледу присуства предавањима, води се јединствена евиденција.

Вежбе

Члан 5

Вежбе су обавезан облик наставе за све студенте први пут уписане у одговарајућу годину студија. На вежбама се, у зависности од предмета, увежбавају и примењују основна знања, разрађују примери из градива изложеног на предавањима, решавају практични и теоријски задаци и случајеви из праксе и слично.

Вежбе припремају и изводе наставници и сарадници, предавачи ван радног односа, сарадници ван радног односа и истраживачи-приправници и истраживачи-сарадници.

За садржај вежби и рад ангажованих лица одговоран је наставник, носилац предмета.

Лабораторијске вежбе изводе се у лабораторијама са групама до 20 студената уз обавезну демонстрацију, давање упутстава и непосредни надзор од стране наставника односно сарадника.

Вежбе се изводе из обавезних и изборних предмета.

Студент је дужан да похађа вежбе из свих предмета којима су, према усвојеном наставном програму, предвиђене, у сваком семестру. Присуство вежбама евидентира се прозивком коју спроводи демонстратор, сарадник или предметни наставник.

Студент може имати највише два неоправдана изостанка са вежби. У случају изостанака због болести или другог оправданог разлога, молбу за правдање изостанка студент подноси предметном наставнику односно сараднику.

Уколико не оправда изостанке или има три и више неоправданих изостанака са вежби, студент губи право да полаже испит из тог предмета у текућој школској години и обавезан је да у наредној школској години поново упише тај предмет и похађа вежбе из тог предмета.

Оцена рада на вежбама утврђена је акредитованим бројем предиспитних бодова за одговарајући предмет.

Семинарски рад, есеј, презентација

Члан 6

Семинарски рад и есеј су самостални писани радови, које студент сачињава у складу са упутствима наставника.

Студент може да ради и одбрани семинарски рад односно есеј уколико је прописан студијским програмом одговарајуће године студија.

Студент и наставник, односно асистент договарају се о теми рада, а тему одобрава предметни наставник.

Након завршетка семинарског рада односно есеја, студент један примерак предаје наставнику и приступа његовој одбрани, у договору са наставником односно сарадником.

Студент је дужан да изради и одбрани семинарски рад односно есеју току исте школске године у којој је тема одобрена. Успех на одбрани рада изражава се предиспитним бодовима.

Презентација је усмено излагање рада (најчешће семинарског рада) припремљеног на задату тему и по правилу уз коришћење рачунара и других техничких уређаја.

Стручна пракса, теренска настава

Члан 7

Стручна пракса, теренска настава, стручна екскурзија, посета другим научно-образовним и експертским институцијама су облици наставе у којима студенти продубљују знања и вештине из пређеног дела градива и практично примењују стечена знања и вештине, ради лакшег укључивања у професионални рад, уз надзор предметних наставника и сарадника, као и одговорних лица из институција у којима се одржавају посете.

Услови и начин обављања стручне праксе и теренске наставе уређени су посебним опшним актом Факултета.

Колоквијуми

Члан 8

Колоквијумом се проверава знање из пређеног дела градива појединог предмета.

У једном семестру студент је обавезан да изради одговарајући број колоквијума предвиђен акредитованим курикулумом предмета.

Поновни колоквијум полажу студенти који нису положили први колоквијум из дате области, као и студенти који су поново уписали предмет из студијског програма, из којег нису положили колоквијум.

Изузетно, уколико студент није изашао на колоквијум из оправданих разлога, предметни наставник може му одобрити излазак на поновни колоквијум.

Поновни колоквијум се организује у року који не може бити дужи од десет радних дана од одржавања првог колоквијума.

Колоквијум се оцењују бројем предиспитних бодова, који улазе у састав завршне оцене.

Удео колоквијума у завршној оцени дефинисан је акредитованим курикулумом предмета.

Студент није положио колоквијум уколико има 50% и мање тачних одговора.

Бодови са положеног колоквијума важе у току школске године у којој су колоквијуми положени, као и наредне школске године.

Уколико студент не положи испит у року од две школске године, поново полаже колоквијум.

Изузетно, на захтев студента, предметни наставник може да донесе одлуку о продужетку важности колоквијума највише још годину дана, процењујући оправданост разлога наведених у захтеву.

Питања за колоквијум се састављају на основу пређеног градива из препоручених уџбеника.

Предметни наставник и сарадник одређују питања за колоквијум.

Наставник и сарадник су у обавези да у свакој школској години унесу нова питања или преформулишу постојећа.

Студент има право увида код наставника у свој тест са колоквијума, након објављивања резултата колоквијума.

Уколико се тест за колоквијум саставља у електронској форми, чува се у заштићеном облику на посебном носачу података.

Питање које је на колоквијуму, не може бити поново употребљено за коликвијум који полажу студенти те генерације.

Сва лица која су упозната са садржајем колоквијума, дужна су да чувају те податке као пословну тајну.

Обелодањивање садржаја колоквијума пре његовог одржавања, основ је за поништавање теста и представља тежи прекршај радне дисциплине, на основу којег се може отказати уговор о раду.

КОНСУЛТАЦИЈЕ

Члан 9

Наставници, асистенти и сарадници одржавају консултације, облик помоћи студентима у савладавању градива и појашњавању делова градива.

Консултације су индивидуалне, а по потреби, могу бити и колективне (групне).

Наставници и сарадници су дужни да обезбеде два термина недељно у трајању од најмање једног часа за консултације са студентима и да обавештење о терминима истакну на вратима свог кабинета и на инернет страници Факултета, пре почетка семестра.

IV ИСПИТИ

Члан 10

Знање студената проверава се праћењем његовог рада, на основу бодова које носе предиспитне обавезе и полагањем испита, на којем се утврђује коначна оцена.

После одслушаних предавања и реализованих других предиспитних активности, студент може да приступи полагању испита.

Студент пријављује испит путем свог налога у ФИС-у, у року назначеном у ФИС-у.

Члан 11

За време испита студент је дужан да се понаша у складу са утврђеним правилима понашања која забрањују: излазак из просторије и враћање у просторију у којој се испит

одржава, устајање са места и кретање по просторији, било какву комуникацију, осим ако се испитивачу или дежурном поставља питање ради разјашњења нејасноћа у формулацији испитног питања, било које друге активности и понашање које ремети ток испита.

У случају коришћења недозвољених средстава у току испита и предиспитних активности (мобилни телефон, „бубице“, „пушкице“...) поступа се у складу са правилником о дисциплинској одговорности студената Универзитета.

Уколико студент у току испита на било који начин угрози интегритет наставника (вербално или физички), испит се прекида и студент се удаљава, без права полагања у том испитном року, о чему наставник сачињава службену белешку, уз могућност покретања дисциплинског поступка, у складу са правилником о дисциплинској одговорности студената Универзитета.

Члан 12

Студент има право да не прихвати позитивну оцену коју му саопштава испитивач. У случају да студент не прихвати позитивну оцену, а нема приговор на процедурални део испита, студент подноси писану молбу да се испит поништи продекану за наставу и Студентској служби, најкасније 36 часова од добијања оцене. У том случају сматра се да је студент пао на испиту, па се у испитну пријаву и испитну књигу уноси оцена 5 (пет).

Студент може највише три пута да поништи позитивну оцену из једног предмета. У случају да студент не прихвати позитивну оцену зато што сматра да оцена није добро обрачуната у односу на поене које је стекао, студент подноси писани захтев продекану за наставу за евентуалну корекцију, у року од 36 часова од добијања оцене.

Студент има право приговора на оцену добијену на испиту ако сматра да испит није обављен у складу са Законом, Статутом Универзитета, Статутом Факултета, Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту Универзитета у Београду и овим правилником.

Приговор се подноси продекану за наставу, у року од 36 часова од добијања оцене.

Продекан за наставу разматра приговор студента и доноси одлуку у року од 24 часа од пријема приговора.

Уколико се усвоји приговор студента, студент поново полаже испит пред комисијом (у саставу: предметни наставник и сарадник) у року од три дана од дана пријема одлуке продекана за наставу.

Завршна оцена се уписује у испитну књигу, испитну пријаву и индекс, одмах по оцењивању, као и у Факултетски информациони систем (ФИС).

Члан 13

Студент је обавезан да на захтев наставника или сарадника, осим индекса, покаже и лични идентификациони документ са фотографијом.

Испит, по правилу, не може да траје дуже од два школска часа ефективно ако се полаже у писаној форми, односно не дуже од једног школског часа по кандидату, ако се полаже усмено.

Започети писани или усмени испит, за једног кандидата, не може се прекидати.

На усменом испиту студент има право да, после упознавања са питањима, припреми концепт одговора у трајању до 15 минута.

Ако се испит састоји из писаног и усменог дела, студент који не положи писани део испита, не може полагати усмени део испита.

Резултат усменог дела испита, предметни наставник саопштава студенту одмах и уписује оцену у индекс, испитну пријаву и књигу испита, с тим што се оцена 5 (пет) не уписује у индекс.

Предметни наставник, односно сарадник, води сопствену евиденцију о положеним испитима.

Члан 14

Термини полагања испита морају бити познати студенту, по правилу, најкасније 15 дана пре почетка испитног рока.

У истом испитном року термини испита за предмете које је студент похађао у истом семестру, не могу бити организовани у истом дану.

Временски размак између саопштавања резултата писаног дела испита и почетка усменог дела, не може бити краћи од 24 часа.

Положени део испита признаје се студенту у наредним испитним роковима у истој школској години.

Члан 15

Студент има право увида у оцењен писани тест, у року од два дана од дана објављивања резултата.

Писани задаци са испита чувају се до почетка наредног испитног рока.

Наставник, односно сарадник је дужан да Студентској служби достави резултате испита (записник са полагања испита и испитне пријаве) најкасније у року од два радна дана од дана завршетка испитног рока.

Члан 16

Студент полаже испит пред наставником код кога је имао предавања и вежбе. Испит се одржава у заказано време, јавно објављено у распореду испита, за сваки испитни рок.

Изузетно, из оправданих разлога, испит се може одложити, у договору наставника и студента, односно студената, и то најкасније до последњег дана испитног рока.

Испити се одржавају у радно време Факултета, у за ту сврху одређеним просторијама Факултета (учионице, сале и остале адекватне просторије).

Члан 17

Испит се одржава јавно и студент и наставник имају право, да захтевају присуство јавности приликом усменог полагања испита.

Јавност испита који се полаже пред наставником и сарадником, обезбеђује се присуством више студената, који испит полагају или само слушају, у току читавог трајања испита.

Када није могуће обезбедити присуство више студената, испиту присуствује још један наставник или сарадник са катедре.

Када није могуће обезбедити присуство јавности на начин утврђен у овом члану, испит се може одржати ако се студент са тим сагласи односно ако не стави такву примедбу, у супротном, испит се одлаже док се не обезбеде услови за јавност испита.

Члан 18

У једном дану студент може да полаже највише један испит из истог семестра.

Сматра се да је студент полагао испит уколико је приступио полагању испита.

Ако студент не дође у време заказано за испит, сматра се да је одустао од полагања. Испит је започет саопштавањем испитних питања или после поделе задатака или тема.

Ако студент у току трајања испита сам прекине полагање испита, сматра се да није положио испит.

На испиту студент може користити помоћна средства која одобри предметни наставник.

На захтев студента са хендикепом, који није у могућности да полаже испит усмено односно у писаној форми, продекан за наставу ће одредити одговарајући начин полагања.

Испит из предмета код наставника са хендикепом, полаже се у договору са наставником и продеканом за наставу.

Члан 19

Успех студента на испиту изражава се оценом од 5 (пет) до 10 (десет).

Најнижа прелазна оцена је 6 (шест).

Оцена на испиту се формира збиром броја поена остварених у свим облицима наставних обавеза.

Позитивна оцена се, по правилу, стиче уколико су све наставне обавезе оцењене позитивно.

Након испуњавања свих предиспитних и испитних обавеза предметни наставник оцењује студента према скали утврђеној законом, општим актима Универзитета и Факултета и то: до 50 поена - оцена 5 (није положио) од 51 до 60 поена - оцена 6 (довољан) од 61 до 70 поена - оцена 7 (добар) од 71 до 80 поена - оцена 8 (врло добар) од 81 до 90 поена - оцена 9 (изузетно добар) од 91 до 100 поена - оцена 10 (одличан).

Оцену даје наставник, односно испитна Комисија.

Оцена се уписује у индекс, испитну пријаву, ФИС, матичну књигу студената.

Оцена 5 - није положио, не уписује се у индекс ни у матичну књигу студената.

Наставник оцењује студента и уписује завршну оцену, непосредно по обављеном испиту, у присуству студента који је испит полагао и студената који су испиту присуствовали.

Пре уписивања, наставник је дужан да студенту саопшти оцену. При утврђивању коначне оцене на испиту узима се у обзир и резултат студента постигнут испуњавањем предиспитних обавеза.

Члан 20

После три, односно после шест неуспелих полагања истог испита, студент може тражити да полаже испит пред комисијом, на начим и по поступку прописаном Статутом Факултета.

V ДОКУМЕНТАЦИЈА О ИСПИТИМА

Члан 21

У документацију о испитима убрајају се: испитна књига, испитна пријава, индекс, као и ФИС.

Испитна књига и испитне пријаве су документи који се трајно чувају, а остали документи годину дана од полагања испита.

Сваки испитивач има испитну књигу у коју уноси имена студената који су приступили испиту у датом испитном року.

Испитивач је дужан да испитну књигу води на начин који омогућава недвосмислено утврђивање тока и исхода испита.

За уредно вођење испитне књиге одговоран је предметни наставник.

Свака неовлашћена промена у било ком од докумената из става 1.овог члана сматра се као покушај кривотворења јавне исправе, са последицама које проистичу из таквог чина.

VI УНАПРЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ИСПИТА

Члан 22

Катедре су дужне да најмање једанпут у току семестра прате и анализирају пролазност на испиту из свих предмета, и да редовно предлажу и предузимају одговарајуће мере за побољшање и унапређење поступка провере знања студената.

Студенти имају право и дужност да својим предлозима учествују у унапређењупоступка провере знања студенатаи да дају допринос путем представника студената у органима Факултетаили у директној комуникацији са шефовима катедара.

VII ОСТАЛА ПРАВИЛА СТУДИЈА

Члан 23

Услови уписа у прву годину основних академских студија и мастер академских студија прописани су Статутом Факултета и Правилником о упису студената на први и други степен студија Универзитета у Београду – Географског факултета.

Члан 24

Студент се сваке школске године, при упису, опредељује за предмете из студијског програма, при чему може уписати само предмете за које је стекао услов по студијском програму.

Студент II, III и IV године студија пријављује предмете које жели да слуша и полаже у текућој школској години.

У првој школској години студија студент може пријавити предмете те године уписаног студијског програма. Студент II, III и IV године студија може пријавити предмете са претходних година студија које није положио, као и предмете из текуће школске године.

Студент који не положи испит из обавезног предмета до почетка наредне школске године, поново уписује исти предмет.

Студент који не положи изборни предмет, може поново уписати исти или се определити за други изборни предмет.

Студијским програмом може се условити опредељивање студента за одређени изборни предмет претходно положеним испитима из једног или више предмета утврђених студијским програмом.

Списак обавезних предмета и њихов распоред по студијским годинама утврђује се студијским програмом.

VIII СТУДИРАЊЕ УЗ РАД

Члан 25

Студент може студирати уз рад.

Под радом се подразумева рад на одређено или неодређено време, као и други облици рада у трајању дужем од три месеци, уз остваривање зараде.

Волонтерски и други облици ангажовања без надокнаде не могу бити услов за стицање статуса студирања уз рад.

Студент доказује свој радни статус достављањем копија уговора о радном ангажовању и прописаног обрасца за обавезно социјално осигурање.

Уколико се ради о ангажовању на одређени период, студент који студира уз рад је дужан да обавештава Факултет о свом радном статусу, односно о свакој промени истог одмах, а најкасније приликом овере семестра.

Студент који студира уз рад при упису школске године опредељује се, у складу са студијским програмом, за онолико предмета колико је потребно да се оствари најмање 30 ЕСПБ бодова, осим ако му је до краја студијског програма остало мање од 30 ЕСПБ бодова.

Студент који студира уз рад задржава статус студента до истека рока који се одређује у троструком броју школских година потребних за реализацију студијског програма.

Студент који студира уз рад уписује се као самофинансирајући студент.

IX ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 26

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на огласној табли и интернет страници Факултета.

Ступањем на снагу овог правилника престају да важе одредбе Правилника о дипломским академским - мастер студијама број 1089 од 13.09.2010. године.

ПРЕДСЕДНИК НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВЕЋА

Проф. др Велимир Шећеров, декан